

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3149/2015. (VII. 24.) AB VÉGZÉSE**alkotmányjogi panasz visszautasításáról**

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Gfv.VII.30.293/2014/4. sorszámú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

Indokolás

- [1] 1. Az indítványozó felszámolás alatt álló gazdasági társaság jogi képviselője a Fővárosi Törvényszék útján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságnál.
- [2] Az indítványozó az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének *d*) pontja, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján azért nyújtott be alkotmányjogi panaszt, mert álláspontja szerint a Kúria Gfv.VII.30.293/2014/4. sorszámú, felülvizsgálati eljárásban meghozott végzése sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében elismert tisztességes eljárás alapjogából fakadó kellő felkészülési idő követelményét. Az indítványozó ilyen okból kezdeményezte a bírói döntés alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Az indítványozó ezen kívül kezdeményezte, hogy az Alkotmánybíróság a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 359/C. § (2) bekezdése alapján hívja fel az elsőfokú bíróságot az alkotmányjogi panaszban támadott határozat végrehajtásának felfüggesztésére.
- [3] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló csődeljárásban az indítványozó adósként szerepelt. A csődeljárásban elsőfokú bíróságként eljáró Fővárosi Törvényszék 23.Cspk.01-2013-000085/20. sorszámú végzésében megállapított és az eljárás során irányadó tényállás rövid lényege szerint az adós a csődeljárás elrendelését követően egyezségi tárgyalást tartott, majd a tárgyalás eredményeként megkötött egyezségi megállapodás jóváhagyását kérte az elsőfokú bíróságnál. A csődegyezés értelmében a hitelezők követeléseik egy százalékához jutottak volna hozzá. Az elsőfokú bíróság ugyanakkor az adós által

benyújtott csődegyezség jóváhagyását megtagadta és a csődeljárást megszüntette. Döntésének indokául előadta, hogy a bíróság elé terjesztett csődegyezség a joggal való visszaélés polgári jogi alapelvébe ütközik, mert az adós saját nyilatkozatai szerint fizetéseképtelen és a fizetőképesség helyreállítását célzó program tényleges tartalma nem olvasható ki a reorganizációs tervből. Az elsőfokú bíróság ezen túl az indokolásában rámutatott arra, hogy a csődegyezség célja a fizetőképesség helyreállítása, így nem irányulhat olyan kötelezettségek mentesítésére, amelyek egyébként az adós vezető tisztségviselőivel, vagy tulajdonosával szemben érvényesíthetőek (erről lásd: Fővárosi Törvényszék 23.Cspk.01-2013-000085/20. sorszámú végzésének 5–8. oldalait).

- [4] Az indítványozó fellebbezéssel támadta az elsőfokú bíróság döntését. Fellebbezésében vitatta a reorganizációs program színleltségét, álláspontja szerint a program a hitelezők érdekeivel egyezett, így ezért szavazták meg. A fellebbezés alapján eljáró Fővárosi Ítéltábla a 15.Cspkf.44.212/2014/3. sorszámú végzésében a tényállás kiegészítése mellett helyben hagyta az elsőfokú bíróság végzését. Egyezően az elsőfokú bíróság érvelésével, döntésének indokaként az ítéltábla előadta, hogy a benyújtott csődegyezség a polgári jog egyik alapelvét, a joggal való visszaélés tilalmát sérti, minthogy az adós tartozásának 99%-os mérséklése a kisebbségben maradt hitelezők nyilvánvaló jelentős érdekeit csorbítja (erről lásd: Fővárosi Ítéltábla 15.Cspkf.44.212/2014/3. sorszámú végzésének 4–7. oldalait).
- [5] Az indítványozó a Fővárosi Ítéltábla jogerős végzését felülvizsgálati kérelemmel támadta. A felülvizsgálati kérelmében többek között úgy érvelt, hogy a csődegyezség tartalmát, így az egyezségben meghatározott kielégítési mértéket a bíróság nem vizsgálhatja felül, minthogy ez a felek szerződéses akaratához tartozik. A bíróság kizárólag a szerződéses akarat fogyatékosága alapján tagadhatja meg az egyezség jóváhagyását. A felülvizsgálati kérelem alapján eljáró Kúria a hivatkozott sorszámú, 2014. október 2. napján kelt végzésében a Fővárosi Ítéltábla jogerős végzését a tényállás kiegészítése mellett hatályában fenntartotta. Eltérően az alsóbb fokú bíróságok indokaitól, a Kúria a döntését arra alapította, hogy a csődegyezség megkötését megelőzően sem a vagyonfelügyelő, sem az adós nem biztosított lehetőséget arra, hogy a hitelezők megtekinthessék a többi hitelező követelését megalapozó iratokat. Márpedig a Kúria érvelése szerint az iratok megtekintése garantálja a hitelezők számára, hogy a hitelezői igények besorolása tekintetében megalapozott kifogást terjeszthessenek elő. A Kúria értékelése szerint mivel jelen csődeljárásban a csődegyezséget még azt megelőzően kötötték meg, hogy a bíróság a hitelezők iratok megtekintésének jogáról dönthetett volna, így az adós

és a vagyonfelügyelő elzárta a hitelezőket attól a lehetőségtől, hogy megalapozott kifogást terjeszthessenek elő a hitelezőtársuk igényének besorolásával összefüggésben. A Kúria következtetése szerint a csődegyezség megkötése így sértette a csődeljárás szabályait (erről lásd: Kúria Gfv.VII.30.293/2014/4. sorszámú végzésének 6–11. oldalait).

- [6] 1.2. Az indítványozó ezt követően terjesztett elő alkotmányjogi panaszt. Alkotmányjogi panaszát az Abtv. 27. §-ra alapítva elsődlegesen azt állítja, hogy a Kúria döntése sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljárás alapvető jogában rejlő kellő felkészülési idő és lehetőség követelményeit, valamint a meghallgatáshoz való jogot. Ennek alapjaként az indítványozó arra hivatkozik, hogy a Kúria döntését az alsóbb fokú bíróságokétól eltérő indokokra alapította. Az indítványozói érvelés szerint a Kúria döntésében olyan megfontolásokra hivatkozik, amelyeket a felek az eljárás korábbi szakaszában nem ismertek, így ebbéli álláspontjuk előadására sem nyílt lehetőségük. Ugyanakkor az indítványozó olvasatában a tisztességes eljárás követelményei közé tartozik, hogy a felek a bíróság döntésének alapjául szolgáló érveket megismerhessék, és ügybéli álláspontjukat előadhassák. Az indítványozó e körben utal a német alkotmánybíróság gyakorlatára, amely szerint sértik a bírósági eljárás tisztességét az úgynevezett meglepetés jellegű ítéletek, vagyis azon ítéletek alapjául szolgáló eljárások, amelyekben olyan tény válik meghatározó jelentőségűvé, melynek illetén jelentőségével a felek még a tőlük elvárható gondosság tanúsítása mellett sem számolhattak. Az indítványozói álláspont szerint ezen kívül a Kúria a csődeljárás tekintetében előadott jogértelmezése téves, így az új határozat hozatala és álláspontjának kifejtése során a Kúria az indítványozó adós számára kedvező döntést hozna. Az indítványozó ezzel összefüggő, további álláspontja szerint a Kúria túlterjeszkedett a felülvizsgálati kérelem keretein, mely szintén kihatott az eljárás tisztességének alkotmányjogi követelményére.
- [7] Az indítványozó ilyen okok alapján kezdeményezi a kifogásolt kúriai döntés alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Az indítványozó emellett kezdeményezi, hogy az Alkotmánybíróság hívja fel az elsőfokú bíróságot a kifogásolt bírói döntés, illetve az annak alapjául szolgáló ítéletablai végzés végrehajtásának felfüggesztésére. Ennek indokaként előadja, hogy az időközben megindított felszámolási eljárás helyrehozhatatlan károkat okoz az adósnak.

- [8] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálja meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt formai természetű, valamint az Abtv. 26–27. §§-ban, illetve az Abtv. 29–31. §§-ban előírt tartalmi természetű befogadhatósági feltételeknek.
- [9] 3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így kimerülésüket az Alkotmánybíróság minden esetben külön-külön vizsgálja {elsőként lásd: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [10] 3.1. Az Alkotmánybíróság elsőként vizsgálja, hogy az alkotmányjogi panasz olyan alkotmányossági kifogást tartalmaz-e, amely a bírói döntést érdemben befolyásolhatta. Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében elismert tisztességes eljáráshoz fűződő jog sérelmére elsődlegesen a kellő felkészülési idő és lehetőség hiányával összefüggésben hivatkozik. Alkotmányjogi panaszában ugyanis az indítványozó elsősorban azt sérelmezi, hogy a Kúria olyan érvelés alapján tagadta meg a csődegyezség jóváhagyását, amelyet a felek korábban nem ismerhettek meg, így a Kúria érvelésével összefüggő álláspontjukat sem fejthették ki. Ehhez kapcsolódóan az indítványozó azt is sérelmezi, hogy a Kúria túlterjeszkedett a felülvizsgálati kérelem keretein.
- [11] Ehhez képest megállapítható egyfelől, hogy jelen alkotmányjogi panasz alapját jelentő csődeljárás során eljáró mindhárom bírói fórum egyező irányú döntést hozott. Másfelől már az ügyben eljáró elsőfokú bíróság döntésének indokaiból kitűnően a csődeljárás során volt olyan hitelezői hivatkozás, amely az iratbetekintés lehetőségének elmaradását kifogásolta. Eszerint a hitelezők egy része az iratok megtekintési jogának megsértését olyan rosszhiszemű eljárásnak minősítette, amely sérti a jóhiszemű és tisztességes eljárás alapelvét (erről lásd: Fővárosi Törvényszék 23.Cspk.01-2013-000085/20. sorszámú végzésének 2. és 4. oldalait, illetve a Kúria Gfv.VII.30.293/2014/4. sorszámú végzésének 3. oldalát). Ezzel függ össze az elsőfokú bíróság abbéli döntése is, amely utóbb, a csődegyezség megkötését követően kötelezte a vagyonfelügyelőt a csődeljárási iratok megtekinthetőségének biztosítására (erről lásd: Fővárosi Törvényszék 23.Cspk.01-2013-000085/5. sorszámú végzésének 2–4. oldalait, illetve a Fővárosi Törvényszék 23.Cspk.01-2013-000085/20. sorszámú végzésének 8. oldalát). Ilyen hitelezői kifogásról

ad számot a Kúria is a döntésének indokai között. Eszerint már a csődegyezség megkötését követően olyan hitelezői kifogás érkezett, amely szerint a csődeljárás során az iratok megtekintésének lehetőségét megtagadták (erről lásd: Kúria Gfv.VII.30.293/2014/4. sorszámú végzésének 2. és 10. oldalait). Az Alkotmánybíróság mindezek alapján megállapította, hogy a Kúria döntésében hivatkozott jogszabálysértést a hitelezők a csődeljárás során több alkalommal, már a csődegyezség megkötése során is kifogásolták. Ebből pedig az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy a Kúria nem olyan körülményre, vagy tényre alapította az alkotmányjogi panaszban kifogásolt döntését, amely a felek előtt a csődeljárás során ismeretlen volt. Az alkotmányjogi panasz abbéli kifogásával összefüggésben, hogy a Kúria túlterjeszkedett-e a felülvizsgálati kérelem keretein, az Alkotmánybíróság arra mutat rá, hogy a csődeljárás során eljáró bíróságok előtt a hitelezők egy csoportja visszatérő kifogásként adta elő, hogy az iratokat nem tekinthették meg (erről lásd: Fővárosi Törvényszék 23.Cspk.01-2013-000085/5. sorszámú végzésének 1. oldalát, illetve a Fővárosi Törvényszék 23.Cspk.01-2013-000085/20. sorszámú 8. oldalát és a Kúria Gfv.VII.30.293/2014/4. sorszámú végzésének 3. oldalát). A Kúria előtt az indítványozó felülvizsgálati kérelme nem fogott helyt. A Kúria ugyanis az alsóbb fokú bíróság döntését hatályában fenntartva a csődegyezség jóváhagyását, az alsóbb fokú bíróság döntésével egyezően, jogszabálysértésre alapítva tagadta meg.

[12] Mindezeknek megfelelően az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz nem ad elő olyan pontosan körülírt alaptörvényellenességet, amely érdemben befolyásolhatta a támadott bírói döntést.

[13] 3.2. Az Abtv. 29. § szerint az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának másik feltétele, hogy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést tartalmazzon. Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében elismert tisztességes eljárás követelményrendszeréből fakadó kellő felkészülési idő és lehetőség sérelmére hivatkozik. Jelen ügyben ugyanakkor megállapítható, hogy az alkotmányjogi panaszban megjelölt körülmény a felek számára nem lehetett ismeretlen. Az Alkotmánybíróság ebből következően megállapította, hogy az alkotmányjogi panaszban az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésére hivatkozással megjelölt alkotmányjogi kérdés a jelen ügygel összefüggésben nem értékelhető alapvető jelentőségű alkotmányjogi kérdésként {hasonlóan lásd: 3015/2015. (I. 27.) AB végzés, Indokolás [17]}.

[14] 4. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadhatósági vizsgálatának eredményeként így arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi

panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadhatósági feltételnek. Az Alkotmánybíróság ezért az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében előírtakra is, visszautasította. Mivel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt visszautasította, így okafoyottá vált az indítványozó abbéli kezdeményezése, hogy az Alkotmánybíróság hívja fel az első fokon eljáró bíróságot a támadott bírósági határozat végrehajtásának felfüggesztésére {lásd: 3097/2015. (V. 19.) AB végzés, Indokolás [21]}.

Budapest, 2015. július 13.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/591/2015.

